

Sygn. akt I ACa 393/13

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 6 czerwca 2013 r.

Sąd Apelacyjny w Poznaniu, I Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący:	SSA Karol Ratajczak
Sędziowie:	SA Małgorzata Gulczyńska SA Ewa Staniszevska (spr.)
Protokolant:	starszy sekretarz sądowy Sylwia Woźniak

po rozpoznaniu w dniu 6 czerwca 2013 r. w Poznaniu

na rozprawie

sprawy z powództwa **R. A.**

przeciwko (...) **Spółce Akcyjnej**

w S.

o zapłatę

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Okręgowego w Poznaniu

z dnia 22 stycznia 2013 r., sygn. akt I C 2245/12

- zmienia zaskarżony wyrok w punkcie 2 częściowo w ten sposób, że zasądza od pozwanego na rzecz powoda dodatkowo odsetki ustawowe od kwoty 27.000 zł (dwadzieścia siedem tysięcy) od dnia 5 czerwca 2009 roku do dnia 21 stycznia 2013 roku;
- oddala apelację w pozostałej części;
- koszty postępowania odwoławczego rozdziela stosunkowo i na tej podstawie:
  - zasądza od powoda na rzecz pozwanego 396 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego;
  - nakazuje ściągnąć od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa (Sąd Okręgowy w Poznaniu) 635,70 zł tytułem części nieuiszczonej opłaty od apelacji;
  - odstępuje od obciążania powoda zwrotem pozostałej części opłaty od apelacji.

/-/M. Gulczyńska /-/ K. Ratajczak /-/ E. Staniszevska

UZASADNIENIE

Po ostatecznym sprecyzowaniu żądania powód R. A. wniósł o zasądzenie od pozwanego (...) S.A. w S. na jego rzecz tytułem zadośćuczynienia kwoty 127.000 zł wraz z ustawowymi odsetkami liczonymi: dla kwoty 27.000 zł od dnia 05.06.2009 r. do dnia zapłaty, dla kwoty 40.000 zł od dnia 09.11.2009 r. do dnia zapłaty, dla kwoty 60.000 zł od dnia następującego po 37 dniu od rozszerzenia powództwa do dnia zapłaty, oraz kosztów procesu wg norm przepisanych. W uzasadnieniu swego stanowiska powód podał, iż domaga się zadośćuczynienia za doznaną krzywdę i to w związku z wypadkiem komunikacyjnym z dnia 31.03.2006 r., za który pozwany na podstawie umowy ubezpieczenia OC ponosi odpowiedzialność cywilną.

Pozwany wniósł o oddalenie powództwa w całości, zasądzenie na jego rzecz od powódki kosztów postępowania sądowego, w tym kosztów zastępstwa procesowego wg norm przepisanych.

Zaskarżonym wyrokiem Sąd Okręgowy zasądził na rzecz powoda R. A. tytułem zadośćuczynienia kwotę 127.000 zł z odsetkami ustawowymi od dnia 22.01.2013 r., w pozostałym zakresie żądanie powoda oddalił oraz orzekł

o kosztach postępowania. Podstawą powyższego rozstrzygnięcia były następujące ustalenia faktyczne.

W dniu 31.03.2006 r. 12 -letni wówczas powód jadąc rowerem po chodniku został uderzony przez kierującego samochodem marki T.. Kierowca został uznany za winnego wypadku i skazany wyrokiem Sądu Rejonowego w Poznaniu z dnia 11.07.2006 r. Po wypadku powód został przyjęty na Oddział Anestezjologii

i Intensywnej Terapii Dziecięcej (...) Zespołu (...) w P. z rozpoznaniem wstrząsu krwotocznego i urazu zmiążdżeniowego prawej kończyny dolnej w zakresie oderwania kompleksu skórno-mięśniowego prawej kończyny dolnej od górnej powierzchni uda do dolnej powierzchni goleni. Przebywał tam od 31.03.2006 r. do 04.04.2006 r. Następnie został przekazany na Oddział (...) Dziecięcej w/w szpitala. Pobyt w szpitalu na tym oddziale trwał od 4.04.2006 r. do 14.06.2006 r. U powoda rozpoznano zmiążdżenie kończyny dolnej prawej, złamanie 1/3 bliższej kości piszczelowej prawej, ogólne potłuczenia ciała.

W czasie tego pobytu powód przeszedł szereg zabiegów operacyjnych tj. w dniu 12.04.2006 r., 16.05.2006 r., 01.06.2006 r. W dniu 14.06.2006 r. powód został wypisany z zaleceniem dalszego leczenia ambulatoryjnego i rehabilitacyjnego.

Powód od dnia 23.06.2006 r. do 03.08.2006 r. przebywał na rehabilitacji

w Szpitalu (...) w P. - K. SPZOZ, oraz sześciokrotnie w okresie od 21.11.2006 r. do 11.11.2009 r. Kilkakrotnie był hospitalizowany

i poddawany zabiegom operacyjnym w ZOZ P. (...) na Oddziale (...) Urazowej i Obrażeń Wielonarządowych Kliniki (...), (...) Oparzeń

i (...) Plastycznej na ul. (...). I tak w okresie od 21.09.2006 r. do 25.09.2006 r., od 05.10.2006 r. do 06.10.2006 r. z rozpoznaniem stanu po zmiążdżeniu prawej kończyny dolnej. W trakcie pobytu miał zastosowane leczenie pourazowe przykurczu kolana w postaci wielokrotnej plastyki Z i przeszczepu skóry pośredniej grubości. Następnie w okresie od 12.07.2007 r. do 16.07.2007 r. z rozpoznaniem blizny zniekształcającej prawej kończyny dolnej i ubytków skóry okolic kolana prawego.

U powoda wykonano zabieg wycięcia owrzodzenia i ubytku skóry okolicy rzepki prawej i okolic przyśrodkowej kolana prawego oraz wolny przeszczep skóry pośredniej grubości na okolice rzepki prawej, podwójną Z-plastykę okolic przyśrodkowej kolana prawego i unieruchomienie stawu kolanowego prawego szyną K.. W okresie od 25.02.2009 r. do 25.02.2009 r. zastosowano kolejne leczenie operacyjne uwolnienia przykurcza i plastyki płatowej G.. Dalsze leczenie powoda odbywało się

w warunkach ambulatoryjnych w ramach opieki lekarza rodzinnego POZ i pod kontrolą Poradni Chirurgicznej i (...).

U powoda obecnie stwierdza się rozpoznanie stan po leczeniu operacyjnym urazu zmiążdżeniowego kończyny dolnej prawej na wysokości uda i podudzia powikłane martwicą i bliznowcem na obu wysokościach; przykurcz stawu biodrowego prawego; przykurcz stawu kolanowego prawego; skolioza funkcjonalna kręgosłupa odcinka piersiowo-lędźwiowego jako następstwo przykurczu kończyny dolnej prawej, stan po leczeniu zachowawczym złamania w 1/3 bliższej kości piszczelowej prawej, stan po leczeniu zachowawczym potłuczenia ogólnego. Uszczerbek doznany w wyniku wypadku przez powoda ma charakter trwały i wynosi 70 %.

Powód po wypadku wymagał stałej opieki 24 godzinnej przez okres ok. 3-4 miesięcy. Przez następne 2-3 miesiące wymagał opieki 8 godzin na dobę, po około pół roku po wypadku konieczny okres opieki jaką wymagał to około 6 godzin dziennie przez dalsze 6 miesięcy. W chwili obecnej wymaga ok.3-4 godziny dziennej opieki.

Powód ma duże i trwałe inwalidztwo. Od 7 lat systematycznie jest leczony

i będzie wymagał prawdopodobnie leczenia do końca życia. Wymaga stałego dalszego leczenia tak istniejącego bliznowca kończyny dolnej prawej jak i stałego postępowania medyczno#rehabilitacyjnego w zakresie leczenia nasilających się przykurczów

i postępowania w zakresie likwidacji postępującej skoliozy piersiowo-lędźwiowej. Powód nigdy nie odzyska pełnej zdolności i nie rokuje powrotu do zdrowia. W zw.

z wypadkiem z dnia 31.03.2006 r. doznał cierpień i dolegliwości bólowych o znacznym natężeniu, które o różnym stopniu nasilenia trwały przez okres kilku do kilkudziesięciu tygodni po wypadku. Nadal odczuwa dolegliwości bólowe ale o mniejszym natężeniu. Może w sposób znaczny odczuwać skutki wypadku w postaci dolegliwości fizycznych

w postaci bólu kończyny dolnej prawej, przykurczu kończyny jak również skutki psychiczne tego urazu.

Powód ma obecnie 18 lat, uczy się w I klasie szkoły zawodowej w zawodzie cukiernika. Ma trzyletnie opóźnienie w nauce w związku z leczeniem po wypadku. Nie będzie mógł wykonywać zawodu w normalnej cukierni z uwagi na ograniczenia zdrowotne. Obecnie przebywa na utrzymaniu matki. Przed wypadkiem nie chorował, prowadził aktywny tryb życia, uprawiał sporty jak: piłkę nożną, pływanie na kajakach, siłownia, co jest niemożliwe przy jego obecnym stanie zdrowia. Musi chodzić na stałe w getrze uciskowej. Nie może chodzić latem w krótkich spodniach, korzystać z otwartych akwenów wodnych, ma trudności w kontaktach interpersonalnych z grupą rówieśników, ograniczenia w wyborze zawodu i jego wykonywania i wiele innych. Powód nie jest w stanie samodzielnie przemieszczać się po mieście. Wymaga pomocy drugiej osoby.

Powód zgłosił szkodę u pozwanego ubezpieczyciela, celem przeprowadzenia postępowania likwidacyjnego i wypłaty należnego świadczenia odszkodowawczego.

W toku postępowania likwidacyjnego pozwany ustalił u niego 28 % uszczerbek na zdrowiu i wypłacił mu kwotę 33.000 zł tytułem zadośćuczynienia.

Wobec powyższych ustaleń, Sąd Okręgowy powództwo oparte na podstawie art. 445 § 1 k.c. i art. 822 kc, art. 8 ust.4 ustawy z dnia 28 lipca 1990 r. o działalności ubezpieczeniowej (Dz.U.Nr. 11 z 1996 r. poz. 62 z późn. zm.) oraz § 10 Rozporządzenia Ministra Finansów z 9.12.1992 r. w spr. ogólnych warunków obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych za szkody powstałe w związku z ruchem tych pojazdów (Dz. U. Nr 96, p. 475 ze zm.) uznał za zasadne. Wskazał, że powód w sposób dostateczny wykazał, iż na skutek zaistniałego wypadku cierpiał fizycznie i psychicznie. Zasądzone zadośćuczynienie ma zaś funkcję kompensacyjną i sprawiedliwościową. Powód ma bowiem prawo żądać kompensaty za czas, który został mu odebrany wskutek zdarzenia z dnia 31.03.2006 r., w którym funkcjonowałby normalnie. Kilkakrotne zabiegi operacyjne,

lecnicze i rehabilitacyjne oraz sama utrata zdrowia są wypadkową przedmiotowego zdarzenia, za które cywilną odpowiedzialność ponosi pozwany.

Mając na uwadze, tj. 70% trwały uszczerbek na zdrowiu, skrócenie czasu normalnego funkcjonowania powoda, pozbawienie beztróskiego dzieciństwa, jego ból fizyczny, psychiczny i wieloletniość jego trwania oraz bardzo duży zakres ograniczeń, dyskomfort ruchowy, Sąd I instancji stanął na stanowisku, że ponad już wypłacone przez pozwanego 33.000 zł kwota 127.000 zł nie jest nadmierna i wygórowana.

Ponieważ wysokość zadośćuczynienia była w sprawie sporna, w ocenie Sądu Okręgowego zasadnym było zasądzenie odsetek od dnia 22.01.2013 r. tj. od dnia ogłoszenia wyroku. Wskazał, że kwota zadośćuczynienia de facto skonkretyzowana została dopiero w tym orzeczeniu. Dłużnik ma zaś obowiązek spełnić świadczenie pieniężne dopiero od chwili, gdy wskazana została jego wysokość. Dopiero bowiem od tego momentu można mówić o „świadczeniu pieniężnym” w rozumieniu art. 481 § 1 k.c. Określenie zatem kwoty świadczenia pieniężnego, jest pierwszym warunkiem, od którego zależy ustalenie daty wymagalności świadczenia pieniężnego i daty płatności odsetek, co w mniejszej sprawie nastąpiło dopiero w sentencji wyroku.

O kosztach procesu Sąd orzekł na podstawie art. 98 k.p.c

Powód wyrok Sądu Okręgowego zaskarżył w części oddalającej powództwo. Zarzucił naruszenie art. 481 § 1 k.c. w zw. z art. 455 k.c. i art. 14 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (Dz.U. Nr 124, poz. 1152 z późn. zm.) poprzez ich niewłaściwe zastosowanie i zasądzenie odsetek od kwoty 127.000,00 zł tytułem zadośćuczynienia za doznaną krzywdę od dnia wyrokowania. Apelujący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez ustalenie daty początkowej odsetek na dzień 5 czerwca 2009 r. dla kwoty 27.000,00 zł, 9 listopada 2009 r. dla kwoty 40.000,00 zł i 25 sierpnia 2012 r. dla kwoty 60.000,00 zł oraz zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego

w postępowaniu apelacyjnym według norm przepisanych.

Pozwany wniósł o oddalenie apelacji powoda w całości i zasądzenie od powoda na jego rzecz kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego.

Sąd Apelacyjny zważył co następuje.

Okoliczności faktyczne sprawy, jak i przedstawione w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku wnioski prawne o odpowiedzialności pozwanego na podstawie art. 822 k.c.

i art.8 ust.4 ustawy z dnia 28 lipca 1990r. ustawy o działalności ubezpieczeniowej oraz

& 10 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 9 grudnia 1992r. w sprawie Ogólnych warunków obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych za szkody powstałe w związku z ruchem tych pojazdów nie są już sporne, dlatego Sąd Apelacyjny podzielił je i uczynił integralną częścią swoich dalszych rozważań.

Odnosząc się do zarzutów skarżącego przeciwko rozstrzygnięciu o odsetkach

w pierwszej kolejności wskazać należy, że zadośćuczynienie za szkodę niemajątkową

w postaci uszkodzenia ciała, rozstrój zdrowia, cierpienia fizyczne i psychiczne jest wierzytelnością bezterminową z art.455 k.c. (termin jego spełnienia nie jest oznaczony, nie wynika też z właściwości czynu niedozwolonego). Co do zasady, świadczenie to powinno być więc spełnione przez dłużnika niezwłocznie po wezwaniu do jego wykonania. Z takim charakterem zadośćuczynienia koresponduje też treść art.14 ust.1 ustawy z dnia 22 maja 2003r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych. (Dz. U. 2013/392) określająca termin spełnienia świadczenia przez zakład ubezpieczeń.

Niejednokrotnie jednak ustalenie prawidłowej wysokości zadośćuczynienia za nie poddającą się jednoznacznym kryteriom wyceny krzywdę, jest możliwe dopiero po przeprowadzeniu dodatkowych czynności, w tym w postaci opinii biegłych sądowych

w postępowaniu sądowym. Taka sytuacja została przewidziana w art. 14 ust. 2 ustawy

z 22 maja 2003r. przewidującym odstępstwo od obowiązku zapłaty w trzydziesto- dniowym terminie z ust.1 art.14. Opóźnienie w zapłacie dotyczy zaniechania spełnienia rzeczywiście należnego, znanego dłużnikowi świadczenia. W tym kontekście istotne znaczenie ma treść art.363 k.c., zgodnie z którym jeżeli naprawienie szkody ma nastąpić w pieniądzu, wysokość odszkodowania powinna być ustalona według cen z daty ustalenia odszkodowania, chyba że szczególne okoliczności wymagają przyjęcia za podstawę cen istniejących w innej chwili. Zważywszy, że odsetki pełnią funkcję waloryzacyjną, mogą odnosić się tylko do wysokości należnych w dacie wezwania do zapłaty tj. takich, które uwzględniają poziom cen z daty wezwania i możliwe były wtedy do ustalenia także przez pozwanego. Rozstrzygnięcie o odsetkach od zadośćuczynienia nie poddaje się więc prostym rozwiązaniom, musi uwzględniać konkretne okoliczności rozpatrywanej sprawy, nade wszystko podstawy ustalenia zadośćuczynia.

Odnosząc powyższe uwagi do realiów rozpatrywanej sprawy wskazać należy, że

z uzasadnienia zaskarżonego wyroku jasno wynika, że Sąd I instancji ustalił wysokość zadośćuczynienia w oparciu o dowody w dużej części przeprowadzone dopiero

w postępowaniu sądowym i normę z art.363&2 k.c. przyjmując ceny z daty wyrokowania.

Skoro tak, to nie można przyjąć zasadnie (poza kwotą 27.000 zł o czym niżej), że pozwany pozostawał w opóźnieniu już od dat wskazywanych w apelacji tym bardziej, gdy sam pokrzywdzony po początkowym żądaniu zasądzenia tylko kwoty 30.000 zł, rozszerzał dwukrotnie powództwo do sumy 127.000 zł. dopiero w toku procesu, po złożeniu kolejnych opinii pisemnych przez biegłych sądowych.

Zgodzić się jedynie można ze skarżącym, że w konkretnych okolicznościach sprawy brak było przekonujących podstaw do uznania, że pozwany nie popadł w opóźnienie

w zapłacie 27.000 zł i w konsekwencji do oddalenia powództwa o odsetki od tej kwoty od dnia 5 czerwca 2009r. |

Odpowiednie żądanie pokrzywdzony złożył pozwanemu w postępowaniu likwidacyjnym, a nade wszystko ustalony już wtedy zakres uszkodzeń ciała powoda, ich oczywisty długotrwały ujemny wpływ na jego życie i powszechnie znany ówczesny poziom cen nie uzasadniał odmowy wypłaty 27.000 zł. Jednoznacznie ujemną wymowę dla oceny rzeczywistych przyczyn stanowiska pozwanego w tym względzie ma chociażby porównanie wysokości tej kwoty do ostatecznie zasądzonych 127.000 zł.

Mając na uwadze powyższe, Sąd Apelacyjny na podstawie art.386&1 k.p.c. zmienił częściowo zaskarżony wyrok w zakresie rozstrzygnięcia o odsetkach od kwoty 27.000 zł, a na podstawie art. 385 k.p.c. oddalił apelację w pozostałym zakresie.

O kosztach zastępstwa procesowego stron w postępowaniu apelacyjnym Sąd orzekł na podstawie art. 100 k.p.c. rozdzielając je stosunkowo odpowiedni do wyniku.

O kosztach nieuiszczonej przez powoda opłaty od apelacji, Sąd orzekł na podstawie art. 113 ust.1 (w odniesieniu do pozwanego) i art.113 ust.4 (w odniesieniu do powoda)ustawy z dnia 28 lipca 2005r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz. U. z 2010r. Nr 90, poz.1307 ze zm.).

/-/M. Gulczyńska /-/ K. Ratajczak /-/ E. Staniszevska